

6. ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ ΟΙ ΦΙΛΕΣ ΜΑΣ

06.01 Φίλοι από άλλες χώρες

Η Καθαρεύουσα και η Δημοτική

Καθαρεύουσα ήταν μια τεχνητή εκδοχή της Ελληνικής Γλώσσας την οποία πρότεινε ο Αδαμάντιος Κοραΐς και άλλοι Έλληνες του εξωτερικού, για να αποδείξουν τη συνέχεια των Ελλήνων από την αρχαιότητα ως τις μέρες τους.

Η Καθαρεύουσα χρησιμοποιήθηκε ως επίσημη γλώσσα του Ελληνικού κράτους έως το 1976. Ο όρος «Καθαρεύουσα» υποδηλώνει μια καθαρή μορφή της ελληνικής, όπως υποθετικά θα εξελισσόταν από την αρχαία ελληνική χωρίς εξωτερικές επιρροές.

Στα μεταγενέστερα χρόνια, η Καθαρεύουσα χρησιμοποιήθηκε για επίσημους σκοπούς (όπως πολιτική, επιστολές, επίσημα έγγραφα), ενώ η δημοτική γλώσσα ήταν η καθημερινή γλώσσα. Αυτό δημιούργησε το λεγόμενο «Γλωσσικό ζήτημα». Το 1976, η Δημοτική έγινε η επίσημη γλώσσα και το 1982 εγκαταλείφθηκε το πολυτονικό σύστημα γραφής.

Ομώνυμα – Παρώνυμα

Ομώνυμα είναι οι λέξεις που προφέρονται το ίδιο αλλά έχουν διαφορετική σημασία.

ο δανεικός – ο δανικός (από τη Δανία) -- το διάλειμμα (στο σχολείο) – το διάλυμα (υγρού) -- σήκω (πάνω) – σύκο (φρούτο) -- πήρα (κάτι) – (αυτός έχει) πείρα -- η εφορία (οικονομική υπηρεσία) – η ευφορία (πλούσια παραγωγή) -- κλείνω την πόρτα – κλίνω ένα ρήμα -- το κλίμα της χώρας – το κλήμα στην αυλή μας (κληματαριά, αμπέλι) -- ο κριτικός (αυτός που ασκεί κριτική) – ο κρητικός (από την Κρήτη) -- η λίρα (νόμισμα) – η λύρα (μουσικό όργανο) -- ο λιμός (πείνα) – ο λοιμός (αρρώστια) -- ο όρος (συμφωνία) – το όρος (βουνό) -- σήκω (ρήμα) – σύκο (το φρούτο) -- ο τοίχος (σπιτιού) – το τείχος (της πόλης) -- το φύλλο (δέντρου) – το φύλο (αρσενικό ή θηλυκό) -- ο ψηλός (που έχει ύψος) – ο ψιλός (λεπτός) κ.ά.

Παρώνυμα ονομάζονται οι λέξεις που μοιάζουν στην προφορά, αλλά έχουν διαφορετική σημασία.

οι αμυγδαλιές (δέντρα) – οι αμυγδαλές (αδένες) -- ο αμαρτωλός (αυτός που έχει αμαρτίες) – ο αρματολός (αυτός που κρατάει άρματα) -- εγκληματώ (κάνω έγκλημα) – εγκλιματίζω (εισάγω κάποιον με ομαλό τρόπο στις κλιματικές ή άλλες συνθήκες) -- ο Ινδός (από την Ινδία) – ο Ινδιάνος (ιθαγενής της Αμερικής) -- στερώ (παίρνω κάτι που ανήκει σε άλλον) – υστερώ (μένω πίσω) -- η στήλη (επιτύμβια) – ο στύλος (η κολόνα) -- η σφήκα (έντομο) – η σφίγγα (μυθολογικό τέρας) -- ο τεχνικός (σε σχέση με μια τέχνη) – ο τεχνητός (αυτός που δεν είναι φυσικός) κ.ά.

Τονικά παρώνυμα: Μερικές φορές, μπορώ να ξεχωρίσω τις λέξεις αυτές από τη θέση του τόνου π.χ. γέρνω – γερνώ -- γέρος – γερός -- νόμος – νομός -- παίρνω – περνώ -- πίνω – πεινώ -- σχολείο – σχόλιο -- χώρος – χορός

ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Τελικές προτάσεις

Όταν θέλουμε να δείξουμε για ποιο σκοπό γίνεται κάτι, χρησιμοποιούμε τελικές προτάσεις. Αυτές εισάγονται με το για + το μόριο της υποτακτικής να.

Παράδειγμα : Θα πάω να τη βρω **για να της πω ότι έχει όμορφα μάτια**.

Μερικές φορές (κυρίως μετά από ρήματα που δείχνουν κίνηση), οι τελικές προτάσεις εισάγονται μόνο με το μόριο να : Π.χ. Τρέχω να προλάβω τον Ορέστη.

Αποτελεσματικές ή συμπερασματικές προτάσεις

Ο καιρός επιδεινώθηκε τόσο πολύ, **που ο θείος Βρασίδης ανέβαλε τις διακοπές του**.

Περίμενε τις διακοπές του τόσες εβδομάδες, **ώστε δικαιολογημένα στενοχωρήθηκε**.

Οι αποτελεσματικές προτάσεις δείχνουν το αποτέλεσμα της πράξης που δηλώνει η κύρια πρόταση. Εισάγονται με τους αποτελεσματικούς συνδέσμους ώστε, που.